

POKUTY

INFORMAČNÍ LIST Č. 2 / 2007

DUBEN 2007

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

tř. Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno

Redakční rada: Kristián Chalupa, Filip Vrána,
Martin Švanda, Jana Ištvanová

tel.: 542 167 288

fax: 542 167 112

e-mail: tiskuohs@compet.cz

www.uohs.eu

„ÚOHS upřednostňuje prevenci. Ale ten, kdo překračuje rychlost a ještě k tomu jezdí na červenou, musí počítat s tvrdým postihem.“

*Martin Pecina
předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže*

Sankce a nesankční řešení soutěžních případů z pohledu českého soutěžního úřadu

Dále uvedený příspěvek se zabývá otázkou vztahu sankční politiky a strategie nesankčního řešení případů dohod narušujících soutěž a zneužití dominantního postavení ze strany soutěžního úřadu. Středem zájmu budou zejména podmínky, za nichž lze ve správním řízení, ale i před jeho zahájením přijmout závazky ve prospěch účinné soutěže, a ustoupit tak od uložení pokuty. Bude rovněž nastíněn dosavadní vývoj soutěžní politiky Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve vztahu k pokutám, ale i aktuální otázky, jež hýbou současnou aplikační praxí.

Úvod

Porušení soutěžního práva může vyvolat celou řadu právních důsledků, které můžeme dle právního odvětví, v jejichž režimu k nim dochází, dělit do tří skupin: civilněprávní, trestněprávní a správněprávní. Mezi správněprávní důsledky porušení soutěžního práva, které jsou upraveny v České republice v soutěžním zákoně¹, lze řadit vznik odpovědnosti za spáchaný správní delikt, na jejímž konci může být uložení pokuty. Soutěžní úřad navíc může navíc rozhodnout o uložení opatření k nápravě; je-li v jeho rozhodnutí deklarováno spáchaní správního deliktu, je, přinejmenším v České republice, pravidelnou a povinnou součástí rozhodnutí uložení zákazu takového jednání do budoucna.²

S účinností tzv. první novely soutěžního zákona z roku 2004³ byla do českého právního řádu po vzoru komunitárního práva zavedena možnost alternativního řešení soutěžně problematického jednání ze strany soutěžního úřadu. Od uvedené novely má soutěžní úřad možnost přijmout závazky navržené účastníky řízení, které odstraní zjištěný závadný stav. Pokud se tak stane, správní řízení, které je vedeno pro podezření z uzavření kartelové dohody nebo ze zneužití dominance, je zastaveno, aniž by bylo konstatováno porušení zákona. Zákon tedy obsahuje pouze základy úpravy přijímání závazků v rámci již zahájeného správního řízení. Aplikační praxe však připouští přijetí opatření k ochraně hospodářské soutěže, jak jsou závazky označeny v zákoně, i před zahájením vlastního správního řízení, tedy ve fázi tzv. šetření. Přistoupí-li v této fázi soutěžní úřad na přijetí závazků, které jsou podle jeho zjištění dostatečné k odstranění nebezpečí pro soutěž, správní řízení není vůbec zahajováno. Tato problematika je však zcela mimo zákonnou regulaci.

Vývoj soutěžní politiky ve vztahu k pokutám

Úřad za dobu patnácti let své existence kontinuálně zvyšoval pokuty za protisoutěžní jednání, zejména nejzávažnější prohřešky, mezi něž lze jistě řadit většinu forem zneužití dominance. Zatímco v devadesátých letech bylo standardem ukládání pokut ve výši několika set tisíc korun, v roce 2006 byla uložena zatím nepravomocná nejvyšší pokuta za kartel strojírenských firem ve výši téměř 1 mld korun. Tento trend je pochopitelný, snadno vysvětlitelný a obhajitelný. V prvních letech aplikace soutěžního práva neměli jeho adresáti o pravidlech soutěže žádné nebo zásadní povědomí, a nízké pokuty měly spíše symbolický, varovný a výchovný charakter. Naopak, po více než patnácti letech aplikace českého soutěžního práva, kdy většina významných soutěžitelů zná nejen pozitivní právní

¹ zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů

² srov. § 7 odst. 1 a § 11 odst. 2 soutěžního zákona

³ zákon č. 340/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), a některé další zákony; tento zákon nabyl účinnosti dne 2. 6. 2004

úpravu, ale byla obeznána i se zásadním prvky soutěžní politiky a rozhodovací praxí, bylo třeba ukončit období „hájení“ a začít skutečně trestat ty soutěžitele, kteří svým jednáním úmyslně a mnohdy nevratným způsobem destruuji trh.

Zvyšování sankcí přitom nemohlo být skokové: jakkoli byl Úřad v mnoha případech přesvědčen o nezbytnosti dosáhnout potřebné citlivosti sankce jejím podstatným zvýšením oproti dosavadní úrovni pokut ukládaných za obdobné delikty, čelil vždy námitce porušení zásady ochrany legitimních očekávání. I při vědomí skutečnosti, že tato zásada nemůže převažovat nad zájmem na efektivní ochraně hospodářské soutěže, a to i prostřednictvím vyšších sankcí, byla tato skutečnost jednou z překážek rychlejšímu růstu výše ukládaných pokut.

Ruku v ruce se zvyšováním absolutních částek sankcí však v České republice docházelo též k mnohem častějšímu ukládání pokut za zneužití dominance, a to i v méně významných případech. Tím jsou míněny ty případy, kdy k jednání docházelo na trzích zanedbatelného významu, toto jednání bylo krátkodobé, mělo dopad na omezený počet spotřebitelů nebo jiných soutěžitelů či kdy závadný stav mohl být odstraněn nebo napraven. V takových případech docházelo k ukládání relativně nízkých pokut v řádu několika set tisíců nebo několika milionů korun, aniž by se tak stalo po úvaze, zda neexistuje jiný vhodnější nástroj k nápravě existujícího závadného stavu. Sankce ve formě peněžité pokuty se tak postupem času stala automaticky používaným nástrojem soutěžní politiky při boji se zneužitím dominantního postavení.

Jak již bylo naznačeno, nejpozději od poloviny roku 2005 dochází v České republice k modifikaci soutěžní politiky a změnám filosofie ukládání sankcí. Tento posun byl umožněn mj. i změnou českého soutěžního zákona v roce 2004, kdy byla do českého soutěžního práva zavedena, po vzoru Nařízení Rady č. 1/2003, možnost ukončení řízení vedeného o zneužití dominance jeho zastavení spolu s paralelním uložením povinnosti splnit závazky přijaté ze strany účastníků řízení.

Aktuální přístup českého soutěžního úřadu vychází z přesvědčení, že prevence protisoutěžního jednání tam, kde je možná, je důležitější než následná represe v podobě vysokých sankcí. V dosavadní aplikační praxi došlo k jisté devalvaci významu institutu peněžité sankce v důsledku jeho nadužívání. Tento nástroj byl používán i tam, kde objektivně existuje prostor pro alternativní řešení situace ve formě okamžité nápravy závadné situace včetně případné kompenzace vzniklé újmy. Jinak řečeno, soutěžitelé byli za své jednání často pokutováni, i když projevíli snahu napravit závadný stav, vzniklý v důsledku jejich nedbalosti.

Úřad v současné době daleko častěji usiluje o alternativní ukončení případu. Tam, kde došlo ke zneužití dominance z nedbalosti, kde toto jednání mělo pouze krátkodobý charakter a nevedlo k zásadním změnám na trhu, je dominantním soutěžitelům jak před zahájením samotného správního řízení, tak v ranných stádiích tohoto řízení, dána možnost přijmout prosoutěžně orientované závazky k nápravě závadného stavu. Využije-li soutěžitel této možnosti a přijme adekvátní opatření, správní řízení není buď vůbec zahajováno, nebo, je-li již zahájeno, dojde k jeho zastavení bez uložení pokuty. Sankce by měly být vyhrazeny především pro závažná porušení soutěžního práva, která nelze napravit, která měla negativní dopad na široký okruh subjektů, jež nebyla krátkodobá, popř. jichž se stejný subjekt dopustil opakovaně (recidiva).

Tento někdy až partnerský přístup může v mnoha případech vést k rychlejšímu a jistějšímu dosažení účelu soutěžní politiky, kterým je ochrana a obnova soutěžních podmínek na trhu. Rychlost tohoto řešení souvisí s neformálností postupu, vyšší jistota pak pramení z předpokladu, že strany se vnitřně ztotožní spíše s opatřením, které si „naordinují“ samy, byť po formálních krocích učiněných ze strany soutěžního úřadu, než s pokutou, která je udělována vždy proti vůli jejího adresáta, když rozhodnutí o jejím uložení je pravidelně napadáno všemi dostupnými opravnými prostředky.

Podmínky alternativního řešení – k dostatečnosti závazků

Jak již bylo uvedeno, české soutěžní právo upravuje pouze základní podmínky přijetí závazků v již zahájených správních řízeních. Právní úprava je tedy obsažena v § 7 odst. 2 až 4 a § 11 odst. 3 až 5 soutěžního zákona, a je charakterizována časově velmi striktně omezenou možností účastníků řízení navrhnout takový druh opatření soutěžnímu úřadu.⁴ V této souvislosti jistě za zmínku stojí skutečnost, že i bez výslovné opory v soutěžním zákoně bylo v aplikační praxi zavedeno používání institutu *statement of objections*, tedy sdělení výhrad soutěžního úřadu vůči konkrétnímu jednání soutěžitelů, jež je předmětem správního řízení, a že lhůty pro podání návrhů závazků jsou v praxi počítány právě od okamžiku vydání sdělení výhrad, nikoli od okamžiku zahájení správního řízení, jako tomu bylo v minulosti. Zcela bez zákonného rámce však zůstávají nejen základní podmínky přijímání závazků před zahájením správního řízení, ale též konkrétní a podrobnější pravidla pro hodnocení materiální stránky navržených závazků, resp. jejich dostatečnosti.

K této problematice se Úřad vyslovil ve svém rozhodnutí R 10/2005 ze dne 15. 5. 2006 ve věci *ČSAD Liberec*. V dané věci vytykal účastník řízení Úřadu, že nepřijal jím navržená opatření k odstranění závadného stavu na trhu, a namísto toho vydal rozhodnutí, kterým byla uložena pokuta za zneužití dominantního postavení a uloženy opatření k nápravě ve smyslu § 23 soutěžního zákona, která, podle účastníka, navíc odpovídala jím navrženým závazkům. Úřad ve svém druhostupňové rozhodnutí uvedené námítky odmítl a uvedl, že přijetí závazků jako alternativní řešení případu připadá v úvahu jen za splnění přísných podmínek, pokud jde o povahu navrhovaných opatření. Opatření, na základě jehož přijetí může dojít k zastavení řízení, musí být takového charakteru a intenzity, že jeho splnění je schopno samo o sobě ospravedlnit rezignaci na autoritativní deklaraci protiprávnosti jednání a na uložení správní sankce za jednání, jež je jinak považováno za správní delikt. Použití tak připadá v úvahu jen v případech, kdy existuje objektivní možnost okamžitého a úplného vyřešení závadné situace založené protisoutěžním jednáním. Zájem na takovém řešení musí převážet zájem na potrestání soutěžitele, jenž se takového jednání dopustil, a s tím spojený zájem na právní jistotě třetích osob. Nelze totiž přehlížet, že přijetím závazků a zastavením řízení se podstatně komplikuje situace subjektů poškozených protisoutěžním jednáním, neboť v rozhodnutí o zastavení řízení není protizákonnost jednání konstatována. Takové třetí strany musí tuto podmínku uplatnění soukromoprávní odpovědnosti za protisoutěžní jednání prokázat samy, což v České republice z různých důvodů představuje často nepřekonatelnou překážku. Proto je na závazky navrhované účastníky třeba klást vyšší požadavky, pokud jde o jejich přesnost, dostatečnost a v neposlední řadě schopnost dosáhnout sledovaného cíle v krátkodobém horizontu.

Jak je dále v uvedeném rozhodnutí podáno, opatření k nápravě ve smyslu § 23 soutěžního zákona jsou komplementárním institutem, k jehož použití může Úřad fakultativně přistoupit tehdy, jestliže dospěje k závěru (jenž přesvědčivě odůvodní), že samotná autoritativní deklarace protisoutěžního jednání spolu s jeho zákazem do budoucna, ani případné uložení sankce ve formě pokuty podle § 22 odst. 2 zákona nepředstavují dostatečná opatření k dosažení účelu zákona. Z povahy věci se jedná o uložení povinností, prostřednictvím nichž je specifikována povinnost navrácení v předešlý stav vyplývající z paralelního výroku o zákazu určitého jednání a z obecné povinnosti zdržet se nezákonného jednání. Nic tedy nebrání správnímu orgánu prvního stupně, aby v případě, kdy navržené závazky neshledá samy o sobě dostatečnými k odstranění závadného stavu, svým obsahem i formou podobná opatření neuložil jako opatření k nápravě ve smyslu § 23 zákona, a to paralelně spolu s konstatováním protizákonného charakteru jednání a uložení zákazu jednání do budoucna, popř. též spolu s udělením pokuty ve smyslu § 22 odst. 2 zákona. To pak platí

⁴ závazky mohou být ze stran soutěžního úřadu přijaty zásadně pouze tehdy, navrhnou-li je účastníci řízení nejpozději do 15 dnů od dne, kdy jim byly ze strany soutěžního úřadu sděleny výhrady vůči jejich jednání

samozejmě za podmínky, že k takovému postupu jsou splněny zákonné předpoklady a že soutěžní úřad tento postup ve správním rozhodnutí dostatečně a přezkoumatelným způsobem odůvodní.⁵

K výši ukládaných sankcí

Důraz na prevenci a častější využívání institutu závazků však neznamená, že by bylo možné rezignovat na ukládání pokut. Pokuty je třeba i nadále považovat za jeden z nejdůležitějších nástrojů soutěžní politiky. V souladu se shora uvedenými zkušenostmi by však oblast použití tohoto nástroje měla být užší, než tomu bylo dříve. S notnou dávkou zjednodušení lze říci, že sankce mají své místo zejména ve dvou situacích: v případě závažnějších prohřešků proti soutěžnímu právu (typicky zejména hard core kartely, zneužití dominantního postavení s dopadem na širokou skupinu spotřebitelů) a dále v případě méně závažných soutěžních deliktů tam, kde účastníci odmítli „partnerské“ řešení, nerespektovali výhrady soutěžního úřadu a ve svém jednání pokračovali. Do této kategorie pak samozejmě spadá i situace, kdy soutěžitel se soutěžním úřadem spolupracuje pouze zdánlivě s cílem pozdržet definitivní řešení případu.

Oba případy lze dokumentovat na nedávných příkladech z praxe. Český soutěžní úřad za posledních šest let řešil sedm případů protisoutěžního jednání, jehož se dopustil dominantní soutěžitel na poli pevné telefonie, přičemž z těchto sedmi případů se pětkrát jednalo o zneužití dominantního postavení. Většina šetřených unilaterálních jednání pak usilovala o znemožnění nebo ztížení vzniku konkurenčního prostředí, jež by tohoto bývalého monopolistu ohrožovalo. Tento soutěžitel se dopustil opětovně zneužití dominantního postavení přesto, že byl za zneužití dominance opakovaně sankcionován vysokými pokutami. Zejména v takových případech není příliš prostoru pro vyjednávání ohledně závazků k odstranění závadného stavu a na místě je spíše uložení sankce, která musí být dostatečně vysoká tak, aby ve vztahu k tomuto soutěžiteli působila preventivně i represivně (viz dále).

Pokud jde o druhou situaci, Úřad téměř rok vedl správní řízení se soutěžitelem, jenž je dominantní na trhu výroby, přepravy a distribuce zemního plynu pro podezření z porušení zákazu zneužití dominance. Úřad, přesvědčen o možnosti napravit závadnou situaci prostřednictvím přijetí závazků, zahájil s tímto soutěžitelem na samém začátku řízení za tímto účelem jednání. Když účastník na uvedenou možnost nereflektoval, bylo pokračováno ve správním řízení. Ačkoli, jak již bylo výše uvedeno, zákon takový postup výslovně neukládá, byl v uvedeném řízení proveden do té doby ojedinělý krok v podobě vydání „statement of objections“. Tímto krokem byla nejen odhalena argumentace soutěžního úřadu ve věci, ale uvedenému soutěžiteli byla dána ještě jedna dodatečná šance odvrátit nebezpečí uložení sankce tím, že přijme přiměřené závazky. Vzhledem k tomu, že účastník řízení přes verbální prohlášení o připravenosti spolupracovat s Úřadem fakticky žádné závazky schopné odstranit závadný stav a nahradit vzniklou újmu nepřijal ani nenavrhoval, bylo pokračováno ve správním řízení, na jehož konci bylo vydáno rozhodnutí o uložení vysoké pokuty.

Z toho vyplývá, že český soutěžní úřad se vedle většího důrazu na rychlé a preventivní „mimosankční“ řešení případu nezřídka ani ukládání sankcí. Tam, kde je sankce v podobě pokuty vhodným či nebytným řešením, mělo by navíc i nadále docházet ke zvyšování ukládaných částek. Systémy sankcí a prevence se doplňují: autorita soutěžního úřadu a vážnost apelu na „mimosankční“ řešení případu z jeho strany se přímo odvíjí od reálnosti hrozby rychlého uložení sankce, která překročí nezbytný práh citlivosti. Musí být totiž vyloučena varianta, že i přes uložení pokuty se soutěžiteli porušení soutěžního práva vyplatí. Pokuta pak musí být odrazující nejen ve vztahu k pachateli protisoutěžního jednání, ale též vůči ostatním soutěžitelům. Neodrazí-li se finanční postih v majetkové sféře delikventa, tj. je-li pro něj zanedbatelný, neobsahuje represivní složku a postrádá smysl. Práh citlivosti pokuty přitom je přitom u každého soutěžitele jiný.

⁵ srov. body 81 až 88 odůvodnění rozhodnutí R 10/2005 ze dne 15. 5. 2006 ve věci *ČSAD Liberec*

Inspirace judikaturou

Shora uvedené základní principy politiky ukládání sankcí za protisoutěžní jednání tak, jak je tato politika aktuálně aplikována českým soutěžním úřadem, má, podle názoru autora tohoto příspěvku, oporu v relevantní judikatuře českých správních i evropských soudů. Namátkou lze zmínit tři judikáty, které podporují politiku postupného zvyšování sankcí za nejzávažnější protisoutěžní prohřešky. Jestliže Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ve věci *Eurotel*⁶ uvedl, že „ ... *kultivace soutěžního prostředí je v České republice úkolem stále aktuálním a Úřad vystupováním proti protisoutěžnímu jednáním k potřebné nápravě vztahů přispívá ...*“, pak toto konstatování lze interpretovat též jako soudní aprobování důsledného prosazování soutěžního práva, a to včetně užití jeho represivních nástrojů, mezi něž pokuty patří.

Tyto pokuty pak musejí být dostatečně citlivé. Jak uvedl Městský soud v Praze⁷: „ ... *postih musí mít sílu odradit od nezákonného postupu i jiné nositele stejných zákonných povinností; tento účinek pak může vyvolat jen postih odpovídající významu chráněného zájmu, včas a věcně správně vyvozený. Jde-li o finanční postih, musí být znatelný v majetkové sféře delikventa, tedy být nikoli pro něho zanedbatelný, a nutně tak musí v sobě obsahovat i represivní složku. V opačném případě by totiž postih delikventa smysl postrádal ...*“.

Citlivost pokuty se u jednotlivých soutěžitelů liší, a prochází změnami v čase. Pozdější uložení vyšší pokuty, byť za povahově obdobné porušení zákona, které bylo v minulosti pokutováno nižší částkou, nemusí být i za jinak stejných podmínek v rozporu se zákonem. Jak v tomto ohledu velmi inspirativně judikoval Soud prvního stupně⁸: „ ... *soutěžní úřad může kdykoli přizpůsobit výši ukládaných pokut, pokud to vyžaduje účinná aplikace soutěžního práva, a uložení vyšší pokuty oproti předchozí praxi, a to i v podobných případech, nelze samo o sobě považovat za protiprávní postup ...*“.

Robert Neruda, ředitel Kabinetu předsedy

⁶ judikát NSS č. 562/2005 Sb.NSS

⁷ judikát MS v Praze č. 560/2005 Sb.NSS

⁸ srov. např. rozsudek SPS T-279/02 ze dne 6. 4. 2006 ve věci *Degussa v Komise*

Zásady postupu ÚOHS při stanovování výše pokut podle § 22 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v platném znění

I. Úvod

1. Účelem tohoto materiálu je veřejně deklarovat, jakým způsobem bude Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) postupovat při stanovování pokut soutěžitelům – účastníkům řízení – v řízeních vedených podle zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), v platném znění (dále jen „zákon“).
2. Těmito zásadami se bude Úřad řídit ve všech správních řízeních zahájených po dni publikování tohoto materiálu, v nichž bude ukládána pokuta.
3. Publikace zásad pro ukládání pokut umožní soutěžitelům dopředu alespoň řádově odhadnout, jaká peněžitá sankce je může postihnout, dopustí-li se jednání, které je v rozporu se zákonem. Jde o krok směřující ke zvýšení transparentnosti aplikační činnosti Úřadu.
4. *Zásady se týkají* pouze postupu Úřadu při stanovování pokut za porušení zákazů zákonem stanovených (§ 22 odst. 2 zákona). *Zásady se naopak žádným způsobem netýkají* ukládání procesních pokut [§ 22 odst. 1 písm. a) a b) zákona], pokut za jednání v rozporu s vykonatelným rozhodnutím, včetně neplnění opatření uložených podle zákona (§ 22 odst. 2 a 3 zákona); zásady se rovněž nevztahují na ukládání pokut za správní delikty podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

II. Obecná východiska

5. Úřad může podle § 22 odst. 2 zákona uložit soutěžitelům pokutu, jestliže úmyslně nebo z nedbalosti poruší zákazy stanovené
 - v § 3 odst. 1 zákona – zákaz uzavírání a plnění dohod narušujících soutěž,
 - v § 11 odst. 1 zákona – zákaz zneužití dominantního postavení,
 - v § 18 odst. 1 zákona – zákaz uskutečňování spojení před právní mocí rozhodnutí o jeho povolenínebo jestliže neplní opatření uložená
 - podle § 7 odst. 2 zákona nebo § 11 odst. 4 zákona, která umožňují alternativní ukončení správního řízení bez vydání rozhodnutí o spáchání správního deliktu)
 - nebo podle § 18 odst. 5 zákona (opatření k obnově účinné soutěže ukládaná v případech uskutečnění spojení soutěžitelů v rozporu s rozhodnutím o nepovolení spojení).

Úřad je podle shodného ustanovení oprávněn ukládat pokuty i za porušení čl. 81 a 82 Smlouvy ES (zákaz dohod narušujících soutěž a zneužití dominantního postavení), vede-li řízení s komunitární prvkem (§ 21a odst. 5 zákona).

6. Pokutu lze uložit v rozmezí do 10,000.000,- Kč nebo do 10 % čistého obrátu za poslední ukončené účetní období příslušného soutěžitele, a to podle toho, která částka je vyšší. Znamená to, že je-li ukládána pokuta ve výši převyšující 10,000.000,- Kč, nesmí současně překročit 10 % čistého obrátu pokutovaného soutěžitele, a naopak – překračuje-li 10 % obrátu, nesmí zároveň překročit částku 10,000.000,- Kč.

7. Úřad je při rozhodování o výši konkrétní pokuty povinen přihlídnout zejména k *závažnosti*, případnému *opakování* a *délce trvání* porušování zákona.
8. Mimo to Úřad při svém rozhodování bere v potaz i *subjektivní stránku deliktu*, tedy skutečnost, zda k porušení zákona došlo úmyslným jednáním soutěžitele či pouze z nedbalosti.
9. Ukládání pokut za protisoutěžní jednání se uskutečňuje za užití širokého diskrečního oprávnění Úřadu. Ve správním soudnictví je přitom poskytována ochrana účastníkům řízení při překročení nebo zneužití tohoto oprávnění. Aby k tomu nedocházelo, musí Úřad ve svých rozhodnutích řádně posoudit všechna zákonem stanovená kritéria pro uložení pokuty, ale i ostatní z tohoto pohledu relevantní skutečnosti, a to jednotlivě i ve vzájemném kontextu.
10. Úřad při ukládání pokut podle § 22 odst. 2 zákona vychází z principů, jež jsou obsaženy v aktuálních pravidlech pro ukládání pokut, které přijala Evropská komise¹. Zároveň však Úřad při ukládání pokut zohledňuje specifika českého právního prostředí a stupeň soutěžní kultury v České republice. Úřad ve své rozhodovací činnosti plně respektuje existující judikaturu správních soudů v oblasti správního trestání protisoutěžního jednání a přihlíží k dosavadní rozhodovací praxi Úřadu. Respektování těchto principiálních zdrojů je zárukou, že Úřad bude postupovat podle shodných pravidel, a tedy předvídatelně, ať ukládá pokutu za porušení vnitrostátního soutěžního práva, nebo jestliže postupuje podle práva evropského. Daný systém rovněž zajistí, že porušení čl. 81 a 82 Smlouvy ES budou trestána principiálně podle stejných pravidel bez ohledu na to, zda dané řízení vede Komise či Úřad.
11. Je možné, že aplikace dále uvedených zásad povede v jednotlivých případech k ukládání vyšších pokut. Doposud Úřad ve svých rozhodnutích ukládal pokuty v dolní polovině zákonem stanovené sazby, a to i v případě nejzávažnějšího protisoutěžního jednání. Do budoucna je třeba více diferencovat a využívat zákonem stanoveného rozpětí v plném rozsahu tak, aby bylo dostatečně odlišeno trestání méně závažných případů na straně jedné a deliktů s nejzávažnějšími dopady na ekonomiku a spotřebitele. Nejzávažnější porušení pravidel hospodářské soutěže, které trvalo dlouhodobě, které se týkalo významného trhu a jež mělo velmi negativní, popř. nenapravitelný dopad na spotřebitele bude do budoucna trestáno správními sankcemi, které se budou blížit horní hranici zákonem stanoveného rozpětí.
12. Trendem naznačeným v předchozím bodě však není dotčena povinnost zajistit přiměřenost a předvídatelnost ukládaných pokut. Požadavek zohlednění výše sankcí uložených v dřívějších řízeních však nelze vykládat jako požadavek na stanovení totožné výše pokuty jako v obdobných případech řešených Úřadem v minulosti. Jak vyplývá z ustálené judikatury evropských soudů, k níž lze podpůrně přihlídnout, může soutěžní úřad kdykoli přizpůsobit výši ukládaných pokut, pokud to vyžaduje účinná aplikace soutěžního práva. Uložení vyšší pokuty oproti předchozí praxi, a to i v podobných případech, nelze samo o sobě považovat za protiprávní postup, resp. postup, který by byl v rozporu se zásadou ukládání trestů jen na základě zákona.²
13. Vše naznačuje, že i v České republice došlo ke změně praktické soutěžní politiky. Úřad, jak vyplývá z opakovaných veřejných prohlášení jeho představitelů či praktické činnosti, v daleko větší míře klade důraz na prevenci protisoutěžního jednání. V případě méně závažného protisoutěžního jednání, jehož následky je možno napravit, je soutěžitelům dána možnost změnit své jednání či přijmout prosoutěžní závazky, které odstraní závadný stav, a tím se vyhnout zahájení správního řízení pro porušení soutěžního práva, popř. vydání sankčního rozhodnutí. Na straně druhé tam, kde v případě prokázaného protisoutěžního jednání uvedený odklon od sankčního řízení není možný nebo vhodný, je nezbytné, aby o to intenzivněji byly užívány jiné

¹ Pravidla o způsobu stanovení pokut ukládaných podle čl. 23 odst. 2 písm. a) Nařízení č. 1/2003

² Srov. naposledy rozsudek Soudu prvního stupně T-279/02 ze dne 6. 4. 2006 ve věci *Degussa v Komise*.

nástroje, které má Úřad k dispozici k plnění svého úkolu, kterým je ochrana hospodářské soutěže před jejím narušováním, tedy zejména pokuty a opatření k nápravě.

14. Zásady dále uvedené nebudou ze strany Úřadu aplikovány v nestandardních případech, kdy je možné specifikata případu a míru odlišnosti stručně a jasně definovat a kde takový odlišný postup vyžadují principy přiměřenosti a spravedlnosti.
15. Dále uvedenými zásadami není dotčena aplikace programu mírnějšího režimu při ukládání pokut u zakázaných dohod narušujících soutěž, při jejichž splnění lze členům takových zakázaných dohod neuložit pokutu nebo výši pokuty podstatně snížit (tzv. leniency program).

III. Základní zásady ukládání pokut

16. Při stanovování výše pokuty v každém jednotlivém případě bude nutně docházet k tomu, že různým soutěžitelům bude za stejně závažný delikt ukládána pokuta v různé výši (tj. v různé absolutní částce), neboť pouze dostatečná individualizace pokuty ukládané tomu kterému soutěžiteli odpovídá zásadě rovného či spravedlivého trestu. Tento postup plně odpovídá judikatuře českých i evropských soudů. Uložení pokut v různé výši jednotlivým účastníkům za stejné nebo podobné protisoutěžní jednání respektuje zásadu, podle níž při ukládání pokut musí být zohledněna hospodářská výkonnost každého soutěžitele tak, aby byl zajištěn *dostatečný odstrašující efekt*.³
17. Při ukládání pokuty podle § 22 odst. 2 zákona bude Úřad postupovat ve *dvou krocích* – nejprve stanoví základní částku pokuty pro každého soutěžitele zúčastněného na protisoutěžním jednání. Následně Úřad vyhodnotí polehčující a přitěžující okolnosti, které ve vztahu k jednotlivým soutěžitelům vedou ke zvýšení nebo snížení pokuty.
18. *Stanovení základní částky pokuty* se uskutečňuje jednotlivě pro každého soutěžitele zúčastněného na protisoutěžním jednání, jemuž je pokuta ukládána. Základní částka pokuty reflektuje obrat dosažený konkrétním soutěžitелеm z prodeje zboží či služeb, jichž se narušení soutěže přímo nebo nepřímo týká, a to na vymezeném geografickém relevantním trhu (dále též „hodnota prodeju“), typovou závažnost protisoutěžního jednání a délku protisoutěžního jednání.
19. Úřad bude při určování hodnoty prodeju konkrétního soutěžitele vycházet z informací, které jsou mu k dispozici a které mají nejvyšší vypovídací schopnost. Jestliže takové informace poskytnuté soutěžitелеm jsou neúplné, zjevně nepravdivé či jinak nedůvěryhodné, určí Úřad hodnotu prodeju na základě částečných informací, které získal od dotčeného soutěžitele, a/nebo na základě jakékoli jiné informace, kterou považuje za relevantní (např. odhadem odborníka z příslušného oboru).
20. *Posouzení závažnosti* bude Úřadem prováděno případ od případu pro všechny typy protisoutěžního jednání, neboť při hodnocení závažnosti jednání musí Úřad přihlížet ke značnému počtu skutečností, jejichž povaha a význam se mění podle druhu daného jednání a jeho zvláštních okolností.⁴ V úvahu je třeba brát zejm. dopady na soutěž a na spotřebitele.
21. Z dosavadní rozhodovací praxe, která nebyla zpochybněna správními soudy, vyplývá, že existují *tři základní kategorie* protisoutěžního jednání, postižitelného podle § 22 odst. 2 zákona, lišící se svou typovou nebezpečností pro soutěž.
22. Do kategorie *velmi závažných deliktů* spadají zejména horizontální dohody o cenách, o rozdělení trhu či omezení výroby, zneužití dominantního postavení soutěžiteli s výrazným dopadem na širší skupinu spotřebitelů, uskutečnění spojení v rozporu s pravomocným rozhodnutím Úřadu a neplnění opatření uložených Úřadem dle § 18 odst. 5 zákona.

³ Srov. rozsudek Soudu prvního stupně T-33/02 z 29. 11. 2005 ve věci *Brittania Alloys & Chemicals v Komise*

⁴ Srov. rozsudek Soudu prvního stupně T-279/02 ze dne 6. 4. 2006 ve věci *Degussa v Komise*

23. Za *závažné delikty* Úřad považuje zejména jiné horizontální dohody, vertikální dohody o určení cen pro další prodej a o rozdělení trhu, jiná zneužití dominantního postavení či porušení zákazu uskutečňování spojení podle § 18 odst. 1 zákona v jiných případech, než je uvedeno v bodě 22.
24. Za typově *méně závažné delikty* Úřad považuje jiné vertikální dohody menšího významu s omezeným vlivem na spotřebitele, které zasahují pouze malou část trhu, a další méně závažná narušení soutěže.
25. Úřad v dosavadní praxi ve shodě s dosavadní metodikou Komise pro ukládání pokut rozlišoval při určování výše pokuty tři kategorie správních deliktů podle délky protisoutěžního jednání, a to protisoutěžní jednání krátkodobá (0 až 1 rok), střednědobá (1 rok až 10 let) a dlouhodobá (delší než 10 let).
26. Toto členění se však ukazuje být nedostatečné; vzhledem k široké paletě modelových situací, ke kterým může dojít – od protisoutěžního jednání spočívajícího v jednorázovém činu po mnoho desítek let trvající delikt, doposud prováděné členění není schopno dostatečným způsobem odrazit skutečnou délku protisoutěžního jednání do konkrétní výše pokuty.
27. Úřad, ve shodě s postupem Komise, bude do budoucna přesněji zohledňovat délku trvání protisoutěžního jednání a do pokuty promítat *konkrétní délku účasti na protisoutěžním jednání se zaokrouhlením na jeden rok*.
28. Základní částka pokuty se stanoví jako podíl hodnoty prodeje (tzv. výchozí podíl), vynásobený koeficientem času.
29. *Výchozí podíl* se stanoví v závislosti na stupni závažnosti protiprávního jednání, a to zpravidla
 - do 3 % hodnoty prodeje u velmi závažných deliktů,
 - do 1 % hodnoty prodeje u závažných deliktů, a
 - do 0,5 % hodnoty prodeje u méně závažných deliktů.
30. Při stanovení výchozího podílu Úřad vezme dále v úvahu zejména též společný tržní podíl všech zúčastněných podniků, geografické území, na němž k protisoutěžnímu jednání došlo, a skutečnost, zda toto protisoutěžní jednání bylo realizováno či nikoli; to neplatí, pokud tyto okolnosti již byly zohledněny v rámci posouzení závažnosti jednání.
31. *Koeficient času* se stanoví úměrně k počtu let trvání deliktu, přičemž v případě deliktu trvajícího méně než rok je roven jedné a v případě deliktu trvajícího 10 a více let je roven třem.
32. Po určení základní částky pokuty Úřad podle okolností případu posoudí, zda u každého jednotlivého soutěžitele existují přitěžující nebo polehčující okolnosti, které by byly důvodem ke zvýšení nebo snížení pokuty nad úroveň základní částky. Všechny přitěžující a polehčující okolnosti přitom vyhodnotí jak jednotlivě, tak ve vzájemném kontextu.
33. Mezi *přitěžujícími okolnostmi*, které mohou vést k navýšení pokuty, patří zejména tyto skutečnosti:
 - a) účastník měl ve vztahu k dalším účastníkům vedoucí nebo iniciační roli;
 - b) účastník se dopustil úmyslného porušení zákona;
 - c) účastník prováděl jakékoli kroky z cílem donutit jiné soutěžitele účastnit se na jednání narušujícím soutěž;
 - d) účastník se podle pravomocného rozhodnutí v minulosti dopustil jednání narušujícího soutěž; za zvlášť přitěžující se považuje, pokud se v minulosti dopustil typově shodného jednání (např. došlo k opakovanému uzavření dohody o rozdělení trhu);
 - e) účastník zavedl jakékoli opatření proti jiným soutěžitelům s cílem posílit praktiky, které představují protiprávní jednání.

Při zohlednění všech přitěžujících okolností může být základní částka navýšena celkem až o 50 %.

34. Za *polehčující okolnosti*, které, budou-li v řízení prokázány, povedou k dodatečnému snížení základní částky pokuty, Úřad považuje *zejména* následující skutečnosti:
- účastník byl ve vztahu k dalším účastníkům v pasivní či „následovnické“ roli;
 - spolupráce účastníka s Úřadem významně přispěla k objasnění deliktu; tím není dotčeno uplatnění tzv. leniency programu;
 - účastník svou účast na protisoutěžním jednání ukončil ještě před zahájením šetření Úřadem, případně bezprostředně po prvním úkonu Úřadu při šetření nebo ve správním řízení či po kontrole provedené Úřadem; to neplatí v případě utajovaného protisoutěžního jednání;
 - účastník řízení porušil zákon nedbalostně;
 - účast účastníka řízení na protisoutěžním jednání byla omezená (to platí zejména tehdy, prokáže-li účastník řízení, že v průběhu doby, po níž byl účastníkem dohody narušující soutěž, se ve skutečnosti vyhnul její aplikaci vlastním konkurenčním jednáním na trhu).

Při zohlednění všech polehčujících okolností může být základní částka pokuty snížena až o 50 %.

35. Za polehčující okolnost naopak Úřad nepovažuje situaci, kdy se soutěžitel podílel na protisoutěžním jednání kratší dobu, než ostatní, neboť tato skutečnost je zohledňována při stanovení základní částky. V případech úmyslného protisoutěžního jednání pak Úřad za polehčující okolnost nebude považovat skutečnost, že se účastník řízení dopustil jednorázového, resp. neopakovaného porušení zákona.

IV. Zvláštní situace

36. Ukládaná pokuta je schopná plnit své základní funkce, tj. funkci represivní a preventivní, pouze tehdy, jestliže je natolik významná, že se porušiteli soutěžních pravidel jeho jednání nevyplatí. Pokud soutěžitel měl ze svého protisoutěžního jednání *prospěch*, popř. způsobil-li svým jednáním *škodu* jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům, měla by pokuta, má-li plnit všechny výše uvedené funkce, být vyšší než získaný prospěch nebo způsobená škoda. Kde je možné zisk neoprávněně dosažený v důsledku protisoutěžního jednání nebo škodu jím způsobenou vypočítat nebo dostatečně kvalifikovaně odhadnout, zvýší Úřad pokutu tak, aby přesahovala výši zisků či způsobené škody.
37. Nevede-li aplikace předchozích zásad k uložení pokuty, která je schopna plnit ve vztahu ke konkrétnímu soutěžiteli potřebnou odstrašující funkci, zvýší Úřad pokutu ukládanou soutěžitelům, kteří dosahují obzvláště vysokého obrátu z jiných činností, než z prodeje zboží nebo služeb, jichž se protisoutěžní jednání týká.
38. V některých případech může být vhodné a přiměřené, aby Úřad v řízení uložil pouze *symbolickou pokutu*, bez ohledu na výši pokuty, kterou by bylo možné uložit podle těchto zásad. To může být případ zejména deliktů s nižší typovou nebezpečností, spáchaných z nedbalosti, které neměly negativní dopad na trh, které nemají za cíl narušení soutěže, a to především těch skutkových podstat, které doposud nebyly předmětem rozhodovací praxe Úřadu.
39. Ve výjimečných případech může Úřad při stanovování pokuty zohlednit *dlouhodobou platební neschopnost soutěžitele*, pokud mu budou předloženy objektivní podklady, prokazující, že uložení pokuty v původní výši by nezvratně ohrozilo hospodářskou životaschopnost dotčeného podniku. Pokuta naopak nebude snižována v případech, kdy je soutěžitel pouze v momentální nepříznivé nebo ztrátové ekonomické situaci.

Souhrn nejvyšších pokut uložených pravomocně ÚOHS za porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže

941,881 mil. - Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) Martin Pecina potvrdil v dubnu 2007 uložení historických pokut šestnácti nadnárodním strojírenským firmám, které si mezi sebou rozdělily trh tzv. plynem izolovaného spínacího ústrojí (PISU). Celková výše sankce činí pravomocně **941.881.000,- Kč**. Společnosti holdingů ABB, ALSTOM, AREVA, Fuji, Hitachi, Mitsubishi, Toshiba a Siemens se dopustily kartelové dohody, která **nemá** co do sofistikovanosti, rozsahu a délky trvání v **rozhodovací praxi ÚOHS obdoby**. Správní řízení zahájil ÚOHS v srpnu 2006. Důvodem bylo předchozí podání společnosti ABB, která se k účasti v kartelu přiznala a předložila relevantní důkazy. Této společnosti byla proto pokuta v rámci **tzv. leniency programu prominuta**. Případ je zajímavý rovněž tím, že byly sankcionovány v historii vůbec poprvé i firmy, které v ČR nepůsobily a neměly tedy na trhu PISU v ČR žádný obrat.

Sankcionované společnosti

ALSTOM (Société Anonyme)	85.581.000,- Kč
AREVA T&D SA	69.552.000,- Kč
AREVA T&D AG	58.926.000,- Kč
AREVA T&D Holding SA	10.000.000,- Kč
Fuji Electric Holdings Co., Ltd.	44.408.000,- Kč
Fuji Electric Systems Co., Ltd.	44.408.000,- Kč
Hitachi Ltd.	54.600.000,- Kč
Hitachi Europe Limited	54.600.000,- Kč
Japan AE Power Systems Corporation	44.408.000,- Kč
Mitsubishi Electric Corporation	75.348.000,- Kč
Toshiba Corporation	70.762.000,- Kč
Siemens AG	107.248.000,- Kč
Siemens Aktiengesellschaft Österreich	88.816.000,- Kč
VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG	44.408.000,- Kč
Siemens Transmission and Distribution Limited	44.408.000,- Kč
Nuova Magrini Galileo S.p.A.	44.408.000,- Kč
celkem	941.881.000,- Kč

240 mil. Kč – zneužití dominantního postavení **RWE Transgas na trhu s plynem**. Dominant porušil zákon tím, že od listopadu 2004 neumožnil provozovatelům konkurenčních regionálních distribučních soustav uzavřít smlouvy o podmínkách koupě a prodeje zemního plynu, které by těmto firmám reálně umožnily konkurovat provozovatelům regionálních distribučních soustav náležejících do holdingu RWE. **Jedná se o druhostupňové rozhodnutí z března 2007.**

205 mil. korun – **ČESKÝ TELECOM, a.s.** (dnes Telefónica O2). Druhostupňové rozhodnutí z roku 2005, následně potvrzeno Krajským soudem v Brně. Jednalo se o porušení komunitárního práva. Neregulované cenové plány obsahovaly hovorové kredity a volné minuty.

81,7 mil. Kč – **ČESKÝ TELECOM, a.s.** (dnes Telefónica O2) – zneužití dominantního postavení na trhu poskytování telefonních služeb určených podnikatelským subjektům prostřednictvím

veřejných pevných telekomunikačních sítí. V druhém stupni potvrzeno v lednu 2004. **TELECOM podal žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který ji v srpnu 2006 zamítl.**

80 mil. Kč – ČESKÝ TELECOM, a.s. (dnes Telefónica O2) – společnost svým jednáním znemožnila alternativním operátorům nabízet koncovým zákazníkům služby ADSL za srovnatelných podmínek, neboť zveřejnila velkoobchodní i maloobchodní nabídky ve stejný den a neposkytla ostatním operátorům dostatečný časový předstih pro posouzení změny velkoobchodní nabídky, aby tito mohli společnosti ČTc efektivně konkurovat již od 1. ledna 2004. Druhostupňové pravomocné rozhodnutí je z března 2006. **Pokutovaná firma podala následně žalobu ke Krajskému soudu v Brně.**

55 mil. korun - Úřad uzavřel v dubnu 2007 případ **stavebních spořitelén**. Předseda Úřadu Martin Pecina potvrdil ve všech klíčových bodech závěry prvostupňového rozhodnutí z. prosince 2006 a šesti společnostem uložil dne 18. dubna 2007 pokutu v souhrnné výši 55 milionů Kč (Hypo – 4,6 mil., Wüstenrot 3,9 mil., Modrá pyramida 9 mil., Stavební spořitelna České spořitelny 11,7 mil., Raiffeisen 5,3 mil. a Českomoravská stavební spořitelna 20,5 mil.). Úřad deklaruje, že účastníci řízení tím, že dne 18. 12. 1997 na jednání Pracovního sdružení stavebních spořitelén společně dohodli komplexní systém vzájemné výměny aktuálních statistických přehledů o výsledcích svého podnikání v oblasti stavebního spoření, které si do 30. 4. 2004 s měsíční periodicitou mezi sebou vyměňovali, **uzavřeli a plnili zakázanou a neplatnou dohodu o výměně informací.** Tato dohoda mohla vést k narušení hospodářské soutěže na trhu stavebního spoření – fáze spořicí.

43,35 mil. korun - Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) Martin Pecina snížil v březnu 2007 o 15 procent pokuty společnostem **BILLA a Omega Retail** (dříve **JULIUS MEINL**). Firmy, které v letech 2001 a 2002 společně koordinovaly a sladily své nákupní ceny zboží a obchodní podmínky vůči svým dodavatelům jsou nyní povinny zaplatit 23,80 mil. resp. 19,55 mil. korun. Původní výše sankcí činila v součtu 51 mil. Kč (28 mil. – BILLA, 23 mil. Julius Meinl). **Existenci kartelu v loňském roce potvrdil i Krajský soud v Brně.** Vrátil však Úřadu k přezkoumání část pravomocného rozhodnutí, která se týkala výše pokuty. Důvodem byl fakt, že v původním druhostupňovém rozhodnutí z roku 2003 byla oproti předchozímu prvostupňovému rozhodnutí významně snížena délka trvání protisoutěžního jednání. To se však žádným způsobem neprojevilo na výši uložené pokuty.

48 mil. Kč - společnost Eurotel Praha, spol. s r.o. - zneužití dominantního postavení - v roce 2000 a 2001. Firma účtovala svým zákazníkům za minutu volání do sítě společnosti Český Mobil a.s. (nyní Vodafone) částku vyšší než za minutu volání, jakou si účtovaly navzájem se společností Radiomobil za volání mezi svými sítěmi **Pokutu potvrdil Nejvyšší správní soud.**

23 mil. Kč - únor 2003 ČESKÝ TELECOM, a.s. (dnes Telefónica O2) zneužití dominantního postavení na trhu zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmové technologie xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi na újmu konkurentů a konečných spotřebitelů. Druhostupňovým rozhodnutím z října 2004 potvrzeno. Žaloba podána nebyla.

Ukládání pokut Evropskou komisí

Pokyny pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003

(2006/C 210/02)

(Text s významem pro EHP)

ÚVOD

1. V souladu s čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení 1/2003 [1] může Komise přijmout rozhodnutí o uložení pokut podnikům a sdružením podniků, které úmyslně nebo neúmyslně porušují ustanovení článku 81 nebo 82 Smlouvy.

2. Komise má při výkonu své pravomoci ukládat tyto pokuty značný prostor pro volné uvážení [2] v rámci limitů stanovených v nařízení č. 1/2003. Za prvé musí vzít v úvahu dobu trvání a závažnost protiprávního jednání. Za druhé nesmí uložit pokutu, která by překročila úroveň stanovenou v čl. 23 odst. 2 druhém a třetím pododstavci nařízení č. 1/2003.

3. Dne 14. ledna 1998 Komise vydala pokyny k metodě stanovování pokut, aby zajistila transparentnost a objektivnost svých rozhodnutí [3]. Po více než osmi letech používání těchto pokynů má Komise dostatečné zkušenosti, které jí umožňují dále rozvinout a rozpracovat přístup k ukládání pokut.

4. Komise obdržela pravomoc ukládat pokuty podnikům nebo sdružením podniků, které úmyslně nebo neúmyslně porušují články 81 nebo 82 Smlouvy, jako jeden z prostředků pro výkon dohledu, kterým ji pověřuje Smlouva. Její poslání nespočívá v pouhém vyšetřování a trestání případů protiprávního jednání, ale skládá se rovněž z povinnosti provádět obecnou politiku uplatňující zásady stanovené ve Smlouvě na oblast hospodářské soutěže a motivovat podniky k jednání podle těchto zásad [4]. Komise proto musí zajistit, aby její činnost odrazovala od protiprávního jednání [5]. Z toho vyplývá, že pokud Komise zjistí porušení článků 81 nebo 82 Smlouvy, může být nucena uložit pokutu těm, kdo se takového porušení dopustili. Je na místě stanovit pokuty v takové výši, která má odrazující účinek, a to nejen s cílem potrestat konkrétní podnik (odrazující účinek na konkrétní podnik), ale i s cílem odradit ostatní podniky od zahájení nebo dalšího provádění jednání, které je v rozporu s články 81 a 82 Smlouvy o ES (obecný odrazující účinek).

5. Aby Komise dosáhla těchto cílů, měla by při určování výše pokut vycházet z hodnoty tržeb za zboží nebo služby, jichž se protiprávní jednání týká. Při určování vhodné výše pokuty by měla hrát významnou úlohu rovněž doba trvání protiprávního jednání. Doba trvání má totiž vždy vliv na potenciální dopad protiprávního jednání na trh. Proto se má za to, že je důležité, aby pokuta odrážela rovněž počet let, během nichž se podnik podílel na protiprávním jednání.

6. Má se za to, že kombinace hodnoty tržeb souvisejících s protiprávním jednáním a doby trvání je vhodnou hodnotou pro vyhodnocení ekonomického významu protiprávního jednání a relativní váhy každého podniku, který se podílel na protiprávním jednání. Jedná se o ukazatele, které poskytnou vhodnou informaci o řádové hodnotě pokuty a nemělo by se s nimi nakládat jako se základem pro automatický nebo aritmetický výpočet.

7. Má se rovněž za to, že je vhodné do pokuty zahrnout zvláštní částku, která nezávisí na délce trvání protiprávního jednání, s cílem odradit podniky od samotného zahájení protiprávních činností.

8. V následujících oddílech jsou rozvedeny zásady, jimiž se Komise bude řídit při stanovování výše pokut udělovaných podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003.

METODA PRO STANOVENÍ POKUT

9. Aniž je dotčen bod 37, Komise použije při stanovování výše pokut, které uloží podnikům nebo sdružením podniků, následující dvoustupňový postup.

10. Komise nejprve určí výši základní pokuty pro každý podnik nebo sdružení podniků (viz oddíl 1 níže).

11. Poté bude moci tuto základní částku upravit směrem nahoru nebo dolů (viz oddíl 2 níže).

1. Základní výše pokuty

12. Základní výše pokuty se stanoví podle hodnoty tržeb za použití níže uvedené metodiky.

A. Stanovení hodnoty tržeb

13. Při určování základní výše udělované pokuty bude Komise vycházet z hodnoty tržeb za zboží nebo služby v příslušné zeměpisné oblasti uvnitř EHP, které přímo nebo nepřímo [6] souvisejí s protiprávním jednáním. Komise pro výpočet obvykle použije tržby podniku během posledního celého hospodářského roku jeho účasti na protiprávním jednáním (dále jen "hodnota tržeb").

14. Jestliže se protiprávní jednání sdružení podniků týká činností jeho členů, bude hodnota tržeb většinou odpovídat součtu hodnot tržeb jednotlivých členů.

15. Komise určí hodnotu tržeb podniku podle nejlepších údajů, které jsou pro tento podnik k dispozici.

16. Jestliže podnik poskytne neúplné nebo nespolehlivé údaje, může Komise určit hodnotu tržeb tohoto podniku na základě částečných údajů, které obdržela, a/nebo na základě jakýchkoli jiných informací, které považuje za důležité či vhodné.

17. Hodnota tržeb se určí bez DPH a jiných daní, které s nimi přímo souvisejí.

18. Jestliže k protiprávnímu jednání nedocházelo pouze na území Evropského hospodářského prostoru ("EHP") (například v případě kartelů s celosvětovou působností), nemusí příslušné tržby podniku uvnitř EHP přiměřeným způsobem odrážet podíl daného podniku na protiprávním jednání. Může tomu tak být například u celosvětových dohod o rozdělení trhů.

Aby se v takovém případě řádně přihlíželo jak k agregovanému objemu příslušných tržeb v EHP, tak k relativnímu podílu každého podniku na protiprávním jednání, může Komise posoudit celkovou hodnotu tržeb za zboží nebo služby, které souvisely s protiprávním jednáním v dotčené zeměpisné oblasti (rozlehlejší než EHP), určit podíl tržeb každého podniku, který se účastnil protiprávního jednání na trhu, a použít tento podíl na agregovaný objem tržeb těchto podniků uvnitř EHP. Výsledek tohoto výpočtu se bude považovat za hodnotu tržeb pro účely stanovení základní výše pokuty.

B. Stanovení základní výše pokuty

19. Základní výše pokuty bude souviset s určitým podílem tržeb a záviset na stupni závažnosti protiprávního jednání vynásobeným počtem let, během nichž k takovému jednání docházelo.

20. Vyhodnocení závažnosti se provede individuálně pro každý typ protiprávního jednání a přihlížne se přitom ke všem důležitým okolnostem případu.

21. Podíl tržeb, k němuž se bude přihlížet, se obvykle bude nacházet na stupnici do 30 %.

22. Při rozhodování o tom, zda by se podíl tržeb, k němuž se bude v daném případě přihlížet, mělo nacházet ve spodní nebo horní části této stupnice, vezme Komise v úvahu určitý počet ukazatelů,

například povahu protiprávního jednání, kumulovaný podíl všech stran na trhu, zeměpisný rozsah protiprávního jednání, implementování či neimplementování protiprávního jednání.

23. Mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže patří horizontální dohody [7] o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce, které jsou obvykle tajné. Politika hospodářské soutěže je musí přísně trestat. Podíl tržeb, k němuž se u takového protiprávního jednání přihlíží, se proto bude většinou nacházet v horní části stupnice.

24. Aby se řádně přihlédlo k trvání účasti jednotlivých podniků na protiprávním jednání, vynásobí se částka určená podle hodnoty tržeb (viz body 20 až 23) počtem let, během nichž se daný podnik na takovém jednání podílel. Období kratší než šest měsíců se bude počítat jako půl roku, období delší než šest měsíců, ale kratší než jeden rok, se bude počítat jako jeden celý rok.

25. Kromě toho, bez ohledu na dobu účasti podniku na protiprávním jednání, Komise zahrne do základní výše pokuty částku v hodnotě 15 % až 25 % hodnoty tržeb podle definice ve výše uvedeném oddílu A, aby podniky odradila i jen od účasti na horizontálních dohodách o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce. Komise může tuto dodatečnou částku použít i v případě jiného protiprávního jednání. Komise při rozhodování o podílu tržeb, z kterého bude v konkrétním případě vycházet, přihlédne k určitému počtu faktorů, zejména k těm, které jsou uvedeny v bodě 22.

26. Jestliže je hodnota tržeb podniků, které se podílely na protiprávním jednání, podobná, avšak není shodná, může Komise každému z těchto podniků uložit tutéž základní pokutu. Při určování základní výše pokuty Komise použije zaokrouhlené údaje.

2. Úpravy základní výše pokuty

27. Při rozhodování o výši pokuty může Komise vzít v úvahu okolnosti vedoucí ke zvýšení nebo snížení základní částky stanovené podle výše uvedeného oddílu 1. Učiní tak po celkové úvaze a přihlédne přitom ke všem důležitým okolnostem.

A. Přitěžující okolnosti

28. Komise může zvýšit základní částku pokuty, jestliže zjistí existenci přitěžujících okolností, například:

- jestliže podnik pokračuje ve stejném či podobném protiprávním jednání nebo ho opakuje i poté, co Komise nebo vnitrostátní úřad pro ochranu hospodářské soutěže konstatovaly, že tento podnik porušil ustanovení článku 81 nebo článku 82. Základní výše pokuty bude zvýšena až o 100 % za každé zjištěné protiprávní jednání;

- jestliže podnik odmítá spolupracovat nebo brání provádění šetření;

- jestliže podnik hrál vedoucí úlohu při protiprávním jednání nebo podněcování k němu. Komise bude věnovat zvláštní pozornost veškerým opatřením, která byla přijata s cílem donutit další podniky k účasti na protiprávním jednání a/nebo byla přijata jako odvetná opatření vůči jiným podnikům s cílem donutit k dodržování postupů představujících protiprávní jednání.

B. Polehčující okolnosti

29. Komise může snížit základní částku pokuty, jestliže zjistí existenci polehčujících okolností, například:

- jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že ukončil protiprávní jednání okamžitě po prvním zásahu Komise. Tato okolnost se nepoužije v případě tajných dohod nebo jednání (zejména kartelů);

- jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že protiprávní jednání bylo spácháno z nedbalosti;

- jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že jeho účast na protiprávním jednání je podstatně omezená a v důsledku toho prokáže, že v době, kdy byl stranou protiprávních dohod, se ve skutečnosti vyhýbal jejich provádění a choval se na trhu konkurenčním způsobem; pouhá skutečnost, že se určitý podnik účastnil protiprávního jednání kratší dobu než ostatní podniky, se nebude považovat za polehčující okolnost, neboť je již zohledněna při výpočtu základní výše pokuty;
- jestliže dotyčný podnik účinně spolupracuje s Komisí nad rámec oznámení o shovívavosti a zákonem stanovené povinnosti spolupráce;
- jestliže protikonkurenční jednání bylo povoleno nebo doporučováno veřejnými orgány nebo právními předpisy [8].

C. Zvláštní zvýšení s odrazujícím účinkem

30. Komise bude věnovat zvláštní pozornost potřebě zajistit, aby pokuty měly dostatečně odrazující účinek; může proto zvýšit pokutu ukládanou podnikům, které mají zvláště vysoký obrat přesahující tržby za zboží a služby, jichž se dané protiprávní jednání týká.

31. Komise vezme rovněž v úvahu nutnost navýšit pokutu tak, aby převýšila nezákonný zisk uskutečněný díky protiprávnímu jednání, jestliže je možné odhadnout tento zisk.

D. Maximální limit stanovený právními předpisy

32. Konečná výše pokuty nesmí v žádném případě u jakéhokoli podniku nebo sdružení podniků podílejících se na protiprávním jednání překročit 10 % celkového obratu uskutečněného v předchozím hospodářském roce, jak vyplývá z čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003.

33. Pokud protiprávní jednání sdružení souvisí s činností jeho členů, nesmí pokuta přesáhnout 10 % součtu celkového obratu všech členů působících na trhu dotčeném protiprávním jednáním sdružení.

E. Oznámení o shovívavosti

34. Komise použije pravidla shovívavosti v souladu s podmínkami uvedenými v oznámení použitelném pro danou věc.

F. Platební schopnost

35. Za výjimečných okolností může Komise na žádost přihlídnout k platební neschopnosti podniku, který se nachází ve zvláštní hospodářsko společenské situaci. Ke snížení pokuty z tohoto důvodu nebude Komisi stačit pouhé zjištění, že se daný podnik nachází v nepříznivé nebo ztrátové finanční situaci. Snížení bude povoleno pouze na základě objektivních důkazů prokazujících, že uložení pokuty podle podmínek stanovených v těchto pokynech by nezvratně ohrozilo ekonomickou životaschopnost dotyčného podniku a vedlo by ke ztrátě veškeré hodnoty jeho majetku.

ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY

36. Komise může v některých případech uložit symbolickou pokutu. Uložení takové pokuty musí být v rozhodnutí odůvodněno.

37. Přestože je v těchto pokynech vysvětlena obecná metodika stanovování výše pokut, konkrétní okolnosti dané věci nebo nutnost dosáhnout v dané věci odrazujícího účinku, mohou být důvodem k tomu, aby se Komise odchýlila od této metodiky nebo od limitů stanovených v bodu 21.

38. Tyto pokyny se použijí na všechny věci, ve kterých bylo zasláno sdělení o námitkách po zveřejnění těchto pokynů v Úředním věstníku, bez ohledu na to, zda se pokuta ukládá podle čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 nebo čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 [9].

[1] Nařízení Rady ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy.

[2] Viz např. rozsudek Soudního dvora ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri A/S e.a./Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh. s. I-5425, bod 172.

[3] Pokyny o metodě stanovování pokut udělených podle s čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO (Úř. věst. C 9, 14.1.1998, s. 3).

[4] Viz například rozsudek Dansk Rørindustri A/S e.a./Komise, uvedeno výše, bod 170.

[5] Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 7. června 1983, Musique Diffusion française e.a./Komise, 100/80 až 103/80, Sb. rozh. s. 1825, bod 106.

[6] Jak tomu bude například při horizontálních dohodách o stanovení cen daného výrobku, kde cena takového výrobku bude sloužit jako základ ceny kvalitativně vyšších či nižších výrobků.

[7] Patří sem dohody, jednání ve shodě a rozhodnutí sdružení podniků ve smyslu článku 81 Smlouvy.

[8] Tímto nejsou dotčeny žádná jednání, které mohou být učiněna proti dotčenému členskému státu.

[9] Čl. 15 odst. 2 nařízení 17 ze dne 6. února 1962, první nařízení k provádění článků 85 a 86 (nyní 81 a 82) Smlouvy (Úř. věst. 13, 21.2.1962, s. 204).

Evropská komise reviduje svoje Pokyny pro výpočet pokut v antitrustových případech

Hubert de Broca (Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž, Evropská komise)

28. června 2006 přijala Evropská komise (dále EK) nové Pokyny o metodě výpočtu pokut ukládaných soutěžitelům, kteří poruší čl. 81 a/nebo čl. 82 Smlouvy o Evropských společenstvích.¹ Tyto Pokyny (dále jen Pokyny 2006) zpřesňují původní Pokyny přijaté v roce 1998 (dále jen Pokyny 1998). Částečně je text aktualizován, aby zohledňoval nejnovější praxi EK i současný stav mnoha případů judikatury. Také však zavádí několik podstatných změn. Tento článek shrnuje základní body Pokynů 2006.

A. Obecný úvod

1. Cíle

Pokyny 2006 i 1998 mají samozřejmě společné obecné cíle. Klíčovým záměrem Pokynů o pokutách je zveřejnit metodiku, kterou bude EK aplikovat ve svých budoucích rozhodnutích, a tím dosáhnout zvýšení transparentnosti. Tímto způsobem EK souběžně zajišťuje konzistentnost své sankční politiky a poskytuje podnikům jistý stupeň právní jistoty. Jak při různých příležitostech konstatoval Evropský soudní dvůr (ESD) i Soud první instance (SPI), tyto pokyny tvoří pravidla pro praxi, od nichž by se administrativa neměla odchylovat v žádném individuálním případě bez toho, aniž by existovaly důvody, jež jsou v souladu s principem rovnocenného zacházení (viz. případ C-189/02P,

¹ OJ C 210, 1.9.2006, s. 2. Viz IP/06/857 z 28.6.2006

Dansk Rørindustri A/S a.o. v Commission, ECR [2005] s. I-5425, paragraf 209). Dále obojí Pokyny nastavují metodiku, která zajišťuje, aby sankce měly dostatečně odstrašující účinek. Pokuty jsou ze své povahy určeny k trestání nezákonného jednání zainteresovaných podniků a k odstrašení jak těchto podniků, tak dalších soutěžitelů od budoucího porušování pravidel komunitárního soutěžního práva (viz případ C-289/04 P, *Showa Denko v Commission*, ECR [2006] paragraf 16).

Pokyny 2006 mají především opravit některé nedostatky dosavadní metodiky. SPI a ESD opakovaně potvrdily zákonnost Pokynů 1998. Oba soudy také zamítly velké množství námitek, které se účastníci marně snažili vznést proti předchozím Pokynům. Zprv, klasifikace protiprávního jednání na „malé“, „závažné“ a „velmi závažné“ se jeví jako výchozí a převážně nadbytečný krok, především v souvislosti se zneužitím dominantního postavení (pouze tzv. „clear-cut“ zneužití bylo v Pokynech 1998 zařazeno jako potenciálně „velmi závažné“) a kartely (ačkoliv na základě nejnovější rozhodovací praxe je docela zřejmé, že každý kartel by měl být označen jako „velmi závažný“ již ze své podstaty – viz případ T-49/02 and T-51/02, *Brasserie nationale SA a.o. v Commission*, ECR [2005], paragraf 178). Kategorie „malého“ protiprávního jednání se navíc v praxi ukázala jako téměř zbytečná. Zadrž, což je důležitější, délka trvání protiprávního jednání měla jen okrajový dopad na úroveň základní výše pokuty, neboť každý další rok trvání mohl vést nanejvýš k 10% zvýšení této počáteční částky; Pokyny 2006 násobí dopad trvání na úroveň sankce deseti, jak bude uvedeno níže.

Konečně, Pokyny 2006 užitím jasnějšího vztahu k hodnotě tržeb každého ze soutěžitelů zamýšlejí odrážet, i když jen přibližně a nedokonale, hospodářský význam porušení zákona jako celku, stejně jako relativní váhu jednotlivých podniků účastnících se protiprávního jednání. Pokyny 1998 založené na paušálním systému byly kvůli tomuto aspektu často kritizovány, přestože tato kritika byla z velké části nemístná. Ve skutečnosti nedostatky čistého paušálního systému korigovalo množství nástrojů. EK například určila základní výši sankce za porušení zákona na malých trzích pod limitem 20 milionů €, který byl za toto porušení stanoven Pravidly 1998; rozlišovala také mezi podniky na základě jejich velikosti na dotčeném trhu (tzv. groupings).² Pokud vůbec, tak Pokyny 1998 spíše odrážely neostatečnou úroveň pokut ukládaných za „velká“ porušení zákona nebo velkým hráčům na trhu, což Pokyny 2006 nejspíše napraví.

2. Účinnost

Pokyny 2006 platí pro každý případ, jehož oznámení o námitkách (statement of objections) byl oznámen po 1. září 2006, což je datum publikace Pravidel v Úředním věstníku. Od tohoto data obsahují oznámení o námitkách zvláštní odkaz na Pokyny 2006. Ostatně, protože bod 38 Pokynů odkazuje na oznámení o námitkách, budou tyto Pokyny použity v každém případě, v němž bylo po 1. září 2006 vydáno doplňující oznámení o námitkách, a to i v případě, kdy první oznámení bylo vydáno ještě před tímto datem.

V případě *Dansk Rørindustri A/S a.o. v Commission* citovaném výše ESD uvedl, že EK je zmocněna modifikovat metodiku pokut a aplikovat tuto novou metodiku na porušení zákona spáchaná v minulosti, aniž by tak porušovala principy legitimního očekávání a ne-retroaktivity, a to za předpokladu, že tato metodika bude přiměřeně předvídatelná, což je přesně tento případ.

Hodnocení závažnosti (a očividně odkazování na závažnost) porušení práva bylo přiměřeně předvídatelné, neboť je přímo odvozeno od Nařízení č. 1/2003. Ve skutečnosti jsou dvě ze čtyř kritérií uvedených v bodě 22 dokonce identická s těmi, která obsahovaly Pokyny 1998. Odkazování na hodnotu tržeb (ve srovnání s paušální částkou užívanou v Pokynech 1998) bylo rovněž

² Viz *Competition Policy Newsletter*, 2003, č. 2, « La politique de la Commission en matière d'amendes antitrust: récents développements, perspectives d'avenir », François Arbault.

předvídatelné. Jednak byl tento odkaz často užíván před přijetím Pokynů 1998³; v mnoha případech projednávaných soudy žadatelé dokonce dávali přednost této metodice před tou, která byla součástí Pokynů 1998 (viz. *Dansk Rørindustri A/S a.o. v Commission*, citovaný výše, v paragrafech 156 and 157). I v paušálním systému z roku 1998 byly tržby každého podniku užívány za účelem tzv. „groupings. A konečně skutečnost, že pokuty budou od nynějška jednoduše odrážet dobu účasti každého podniku na protiprávním jednání, nemůže být pro nikoho překvapující. Ve skutečnosti je délka trvání jedním z pouze dvou kritérií, na něž se odkazuje v článku 23 Nařízení č. 1/2003, stejně jako byla po více než 40 let jedním ze dvou kritérií zmiňovaných v článku 15 Nařízení č. 17. Délka trvání protiprávního jednání byla očividně reflektována již v Pravidlech 1998, ačkoliv její dopad na úroveň pokut byl nižší. Ostatně lze dodat, že Pokyny 2006 se podobají (i s ohledem na dopad délky trvání) metodice aplikované některými národními soutěžními úřady v EU.⁴

B. Výpočet výše pokut

Pokyny 2006 stanovují dvoukrokovou metodiku. EK nejdříve definuje základní výši pokuty založenou na závažnosti a délce trvání porušení zákona. Kde to bude možné, budou posléze zohledněny možné upravující faktory (adjustment factors). Jednoduše řečeno, první krok koresponduje s posouzením protiprávního jednání jako celku, zatímco ve druhém kroku se spíše berou v potaz všechny prvky specifické pro jednotlivé soutěžitele.⁵

1. Základní výše pokuty

Hlavní změny v sankční metodě se týkají stanovování základní výše pokuty. Ta bude (či podle případu může být) součtem dvou složek: první z nich je částka, která kolísá v závislosti na hodnotě tržeb a na délce trvání protiprávního jednání, druhá je suma (která již je známá jako tzv. vstupní poplatek) nezávislá na délce trvání. Protože obě tyto součásti jsou založené na hodnotě tržeb každého ze soutěžitelů, bude tento aspekt posuzován jako první.

a. Hodnota tržeb

Při stanovování základní výše pokuty bude EK přihlížet k „hodnotě tržeb soutěžitelů za zboží či služby, které přímo či nepřímo souvisejí s protiprávním jednáním, a to v příslušné zeměpisné oblasti uvnitř Evropského hospodářského prostoru.“ Podle bodu 14 Pokynů tam, kde se protiprávní jednání sdružení podniků vztahuje k aktivitám jeho členů, pak bude hodnota tržeb obecně korespondovat se součtem hodnot tržeb jeho členů. To odráží znění posledního paragrafu, článku 23, odst. 2 Nařízení č. 1/2003. Hodnota tržeb bude určena před započtením DPH a dalších daní vztahujících se na tržby.

Obecně řečeno, rozsah výrobků, jejichž tržby budou relevantní, se bude odvozovat od samotného záměru porušení zákona. Nepřímé tržby mohou být zohledněny v situaci, kdy účastníci uzavřou dohodu o cenách určitého výrobku, přičemž tato cena pak dále slouží jako základ pro určování cen kvalitativně nižších a vyšších produktů. Mohou být rovněž relevantní při posuzování hodnoty tržeb v některých případech zneužití dominance, jako je vázání služeb, nebo v případech paralelního obchodu.

Relevantní hodnota tržeb je ta, jíž bylo dosaženo na území, na které se vztahovalo protiprávní jednání. Podle případu to pak může být buď celé území EHP nebo jeden či více členských států. Bod

³ Vezmeme-li v potaz časté dlouhodobé trvání porušení soutěžního práva jako tomu bývá u kartelů, je dokonce pravděpodobné, že v mnoha případech, že první roky tohoto porušování práva spadají ještě do doby, kdy bylo odkazováno na výši tržeb kritériem aplikovaným EK (tedy z doby před rokem 1998).

⁴ Viz metodiky užívané ve Velké Británii a Nizozemí, dostupné na <http://www.ofc.gov.uk> a <http://www.nmanet.nl>

⁵ Toto rozlišení by se však nemělo přehánět. Délka trvání (což je součástí kroku 1) bude posuzována pro každého soutěžitele individuálně. Na druhé straně zase některé doplňkové faktory (tedy část kroku 2) mohou být platné pro všechny účastníky porušení zákona. dohromady.

18 Pokynů 2006 se týká stanovení pokuty v případě protiprávního jednání, které z geografického hlediska přesahuje hranice EHP. V těchto případech by nemusely tržby dosažené v EHP přiměřeně reflektovat podíl každého účastníka na protiprávním jednání jako celku. Pokyny 2006 kodifikují praxi EK, jež byla potvrzena soudem v případech celosvětových dohod o rozdělení trhu (viz případy T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, *Tokai Carbon a.o. v Commission*, ECR [2004] II-1181, paragraf 196 až 204) a pro celosvětové kartelové dohody o určování cen (viz případy T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, *Tokai Carbon a.o. v Commission*, ECR [2005], paragraf 180 až 189). Stručně řečeno, EK může v těchto případech přidat celosvětové tržní podíly každého ze soutěžitelů k celkovým tržbám v EHP.

EK bude brát v úvahu tržby dosažené během posledního celého finančního roku v němž se soutěžitel účastnil protiprávního jednání (bod 13). Takový rok bude považován za dostatečně reprezentativní z pohledu tržeb každého soutěžitele. Je přirozenou součástí podnikání, že tržby z roku na rok kolísají. Stejně tak je přirozené, že každý z těchto výkyvů by se neměl odrazit na výši tržeb. Jak objasňuje preambule, hodnota tržeb poskytuje pouze zástupce přiměřené výše pokuty. V případech, kde není obrat z posledního roku zjevně reprezentativní (soutěžitel odprodal celý nebo podstatnou část relevantních podnikatelských aktivit, nebo naopak převzal podnikání konkurenta, popřípadě se v průběhu trvání porušení zákona podstatně změnil teritoriální rozsah), mohou být použity alternativní odkazy, jak naznačuje bod 13 (viz slovo „normálně“).

Běžně budou použity účetní údaje poskytnuté samotnými soutěžiteli. Kdykoliv to bude možné, budou použity údaje z oficiálních (pokud možno auditovaných) účetních materiálů. EK by však měla být v pozici, kdy bude moci spolehlivost a úplnost údajů poskytnutých účastníky ověřit. Pokud se budou účetní údaje jevit jako nekompletní či nespolehlivé, pak EK ohodnotí výši obratu příslušného soutěžitele. V této situaci může využít získané částečné údaje či jakékoliv jiné relevantní informace (např. data shromážděná během inspekce nebo obecné informace o trhu, jež mohou být dostupné v ekonomickém tisku).

b. Pohyblivá složka pokuty

Pohyblivá část koresponduje s daným procentuálním podílem hodnoty tržeb vynásobeným počtem let účasti na protiprávním jednání. To tedy znamená dva kroky: stanovení procentuálního podílu a určení délky trvání pro každého ze soutěžitelů.

Procentuální podíl může být stanoven mezi 0 a 30% z hodnoty tržeb. Toto vcelku široké vymezení se jeví jako nezbytné, a to především ze dvou následujících důvodů: 1) narozdíl od Pokynů 1998 neobsahují Pokyny 2006 kategorie porušení zákona (malé, závažné, velmi závažné). Protože tato klasifikace již neexistuje a metodika se aplikuje na všechna protiprávní jednání, bylo zapotřebí mít při stanovování procentuálního podílu k dispozici dostatečný manévrovací prostor, aby bylo možno pokrýt jakékoliv možné porušení práva. 2) Pokyny nyní stanovují maximální výši základu pokuty. Aby bylo zajištěno, že navzdory této maximální úrovni bude mít EK dostatečný manévrovací prostor, musejí Pokyny obsahovat takto široký rozsah pro stanovení procentuálního podílu.

Stanovení daného procentuálního podílu závisí na závažnosti porušení práva. Za tímto účelem bod 22 uvádí, a to neomezujícím způsobem, čtyři příklady faktorů, jež mohou být vzaty v úvahu. První dva (povaha a teritoriální rozsah porušení práva) jsou podobné těm, jež byly obsaženy v Pokynech 1998 a jsou již podstatnou součástí právního řešení případů. V praxi jistě zůstane povaha protisoutěžního jednání jedním z klíčových faktorů, jak dokazuje bod 23 s ohledem na kartely. Další dva faktory (zda bylo porušení zákona implementováno či nikoliv a kombinovaný tržní podíl účastníků) jsou nové. Povšimněme si, že Pokyny 2006 neodkazují na „skutečný dopad, pokud je možno jej stanovit“, jako tomu bylo v Pokynech 1998. V praxi však Komise shromažďovala důkazy implementace protisoutěžního jednání a pouze zřídka měla možnost měřit skutečný dopad a navíc u kartelů (které tvoří většinu případů, v nichž je ukládána pokuta), jež jsou porušením práva

vzhledem k předmětu, je smysluplnější odkazovat pouze na implementaci, popř. neimplementaci protisoutěžního jednání.

Co se týká kartelů, bod 23 předpokládá, že jsou porušením soutěžního práva sami o sobě, aby se ospravedlnila aplikace procentuálního podílu z tržeb, která může být obecně nastavena na vyšším konci stupnice“ (bod 23 zdůrazňuje fakt, že kartely by měly být tvrdě pokutovány v rámci politiky, neboť jsou již svou podstatou obzvláště závažným protiprávním jednáním).

Protože posouzení závažnosti je založeno na šetření celkového protiprávního jednání, bude na všechny jeho účastníky aplikován stejný procentuální podíl. Prvky specifické pro každého účastníka budou brány v úvahu ve fázi posuzování upravujících faktorů. (viz níže).

Částka vycházející z procentuálního podílu z hodnoty tržeb bude následně vynásobena počtem let účasti na protiprávním jednání (délka trvání je stanovována u každého soutěžitele zvlášť). Délka trvání se tedy v Pokynech 2006 stává klíčovým faktorem, neboť každý rok účasti je plně reflektován v základní výši pokuty. V protikladu k praxi EK na základě Pokynů 1998 budou období kratší než 6 měsíců počítána jako pololetí a období delší než šest měsíců budou započítána jako celé roky. To dokládá přání EK, aby délka trvání hrála co nejvýznamnější roli (jak je zdůrazněno v bodě 5 preambule). Navíc, z praktického pohledu, by za protiprávní jednání kratší než šest měsíců, na něž se nevztahuje vstupní poplatek, musela být uložena nulová sankce.

V zásadě bude každému soutěžiteli stanovena základní výše pokuty, která mu bude ušita na míru podle konkrétní situace. Bod 26 Pokynů však v tomto ohledu obsahuje dvě výjimky. Zaprvé, EK může stanovit stejnou základní výši pokuty pro dva soutěžitele, i když mají jen podobné, ne však identické, hodnoty tržeb. V případech, kdy tržby dvou nebo více soutěžitelů jsou podobné, přestože nejsou identické, nebude nejspíše rozdíl mezi jejich mírou provinění v rámci protiprávního jednání a dopadem jejich chování na trh takový, aby si zasluhoval rozdílnou výši pokuty. Zadruhé, při stanovení základní výše pokuty se používají zaokrouhlené údaje.

c. Vstupní poplatek

Vstupní poplatek je jednou z novinek Pokynů 2006. Jedná se o jednorázový úkon, který se aplikuje jedenkrát bez ohledu na délku trvání protiprávního jednání a v protikladu k pohyblivé částce pokuty (viz bod 24 Pokynů) není násoben počtem let za účast na protiprávním jednání. Základním účelem vstupního poplatku je odradit soutěžitele od účasti na nezákonném jednání (na zkoušku vstoupím a uvidím...). Tento vstupní poplatek je vyjádřen procentuálním podílem z hodnoty tržeb a může se pohybovat mezi 15 a 25 %. Tento rozsah umožňuje zohlednit méně či více závažnou povahu protiprávního jednání.

Zatímco skutečná výše vstupního poplatku je odvislá především od obecných kritérií (podobným těm, která byla uvedena při posuzování pohyblivé částky), na všechny účastníky určitého případu se aplikuje stejná úroveň poplatku.

Pokyny 2006 rozlišují mezi kartely (u kterých se bude vstupní poplatek užívat vždy) a dalšími typy protiprávního jednání (u nichž může být vstupní poplatek použit). U posledně jmenovaných může být využití vstupního poplatku oprávněné především u takových protiprávních jednání, která jsou zjevná (existuje konzistentní linie v rozhodovací praxi) nebo když jednání, i navzdory krátkému trvání, má nebo může mít podstatný vliv.

Jinými slovy, soutěžitelům, kteří se po tři měsíce účastní kartelové dohody, může být stanovena základní výše pokuty rovnající se 40% z jejich hodnoty tržeb.⁶ Soutěžitelé účastníci se kartelové dohody po dobu pěti let a 11 měsíců mohou čelit základní výši pokuty přesahující jejich dvouletý

⁶ Až 25% vstupní poplatek a až 15% pohyblivé částky (tedy 30% vynásobených 0,5).

relevantní obrat.⁷ Konečná úroveň pokuty může být nižší či vyšší v závislosti na upravujících faktorech.

2. Upravující faktory

Ve srovnání s Pokyny 1998 nebyly v možnostech úprav základní výše pokuty provedeny velké změny. Pokyny 2006 především zohledňují výsledky rozhodovací praxe a reflektují vývoj v praxi EK z posledních několika let.

a. Přitěžující okolnosti

Na demonstrativním výčtu faktorů, které může vzít EK v úvahu jako přitěžující, odkazují Pokyny 2006 na úlohu lídra a/nebo iniciátora stejně jako možných donucovacích a/nebo odvetných opatření. Rovněž umožňují navýšení uložené pokuty soutěžitelům, kteří odmítli spolupracovat nebo bránili EK při vyšetřování (viz např. případ C-308/04 P, *SGL v Commission*, ECR [2006], paragraf 169).

Hlavní změna se týká postavení soutěžitelů opakovaně porušujících soutěžní právo. EK ve své praxi doposud zvyšovala pokutu o 50% v případech, kdy zjistila, že soutěžitel se již dříve účastnil jednoho či více podobných protisoutěžních jednání. Pokyny 2006 jasně naznačují jaká bude v této věci budoucí politika EK. Dosavadní přístup je modifikován třemi způsoby. Zaprvé, EK bude brát v úvahu nejen svá vlastní předchozí rozhodnutí, ale i rozhodnutí národních soutěžních úřadů aplikujících články 81 či 82, což je v souladu s modernizací anitrustových pravidel EU, která vstoupila v účinnost v květnu 2004. Zadruhé, navýšení pokuty může být nyní až 100%, čímž EK zdůrazňuje, že opakované protiprávní jednání je považováno za velice závažnou přitěžující okolnost, která ospravedlňuje podstatné zvýšení sankce, jak připustil SPI v případě T-38/02, *Groupe Danone v Commission* (ECR [2005], paragraf 348). Zatřetí, každé předchozí protiprávní jednání nyní opravňuje zvýšení pokuty. Jinými slovy, narozdíl od minulosti bude EK v rámci své politiky proti opakovaným porušením práva ještě více pokutovat mnohonásobné recidivisty.

b. Polehčující okolnosti

Příklady polehčujících okolností v Pokynech 2006 vysvětlují, a to jednoznačně, že je na soutěžitelích žádajících o uznání polehčujících okolností, aby poskytli důkazy, že tyto okolnosti existují. Mezi možné polehčující faktory Pokyny 2006 zmiňují následující prvky.

Komise může přihlídnout k ukončení protizákonného jednání hned po prvním zásahu EK. Pokyny 2006 však upřesňují, že v souladu se současnou praxí EK potvrzenou SPI v případě *Tokai Carbon a.o. v Commission* (2005), citováno výše, paragraf 292 se tyto polehčující okolnosti neuznají u tajných dohod. To by bylo jednak kontraproduktivní, neboť soutěžitelé by mohli vždy uzavřít tajnou dohodu s vědomím, že mohou při jakékoliv příležitosti profitovat z polehčujících okolností, pokud své jednání zastaví v okamžiku, kdy bude zjištěno. Zadruhé, protisoutěžní jednání z nedbalosti (které je, spolu se záměrným porušením, jedním ze dvou typů protiprávního jednání spadajícího pod článek 23 (2) Nařízení 1/2003) může opravňovat ke snížení pokuty. Praxe však ukazuje, že typy jednání, které EK pokutuje jsou jen zřídka jednáním z nedbalosti. Takovéto polehčující okolnosti tedy budou hrát jen okrajovou roli – stejně jako tomu bylo v Pokynech 1998. Zatřetí, odpovědnost soutěžitele může zmírnit jeho významně omezená úloha v protiprávním jednání. Aby však mohl soutěžitel z této polehčující okolnosti těžit, bude muset v souladu se současnou praxí EK ukázat, že v období, kdy se účastnil protisoutěžní dohody, ji ve skutečnosti nedodržel, neboť se na trhu choval konkurenčním způsobem. Pokyny 2006 dále naznačují, že pouhý fakt, že jeden ze soutěžitelů se účastnil protisoutěžního jednání kratší dobu než ostatní, nemůže být považována za polehčující okolnost. Ve skutečnosti budou tyto okolnosti plně zohledněny při výpočtu základní části pokuty,

⁷ Až 25% vstupní poplatek a až 180% pohyblivá částka (30% vynásobeno 6).

kteřá je podstatně založena na délce účasti jednotlivých soutěžitelů na protiprávním jednání. Začtvrté, polehčující okolnost účinné spolupráce mimo rámec oznámení o shovívavosti a zákonem stanovené povinnosti spolupráce se týká především nekartelových případů. Jak objasňuje znění Pokynů, ne každá spolupráce bude oceněna. Zapáté, skutečnost, že nezákonné jednání soutěžitele bylo povoleno či podporováno veřejným orgánem nebo zákonem může být brána v potaz při snižování úrovně pokuty.

c. Zvláštní zvýšení s odrazujícím účinkem

(i) Násobitel

Praxe užívání tzv. násobitele byla rozvinuta podle Pokynů 1998 a schválena při mnoha příležitostech soudem (především druhý den po přijetí Pokynů 2006 v případě *Showa Denko v Commission*, citováno výše, paragrafy 15 až 18 a 28 až 30. Viz také vývoj případu T-15/02, *BASF v Commission*, ECR [2006] not yet reported, paragrafy 205 až 263). To odráží konstantní linii judikatury, v níž se soud vyslovuje pro to, aby celková velikost soutěžitele byla na seznamu prvků, k nimž by se mělo přihlížet při stanovování výše pokut (viz případy 100/80 až 103/80, *Musique Diffusion Française a.o. v Commission*, ECR [1983] 1825, paragraf 120). Možnost určení násobitele je nyní výslovně uvedena v bodu 30 Pokynů. Zdůvodnění je takové, že pokuta uložená velkým soutěžitelům s rozsáhlým portfoliem produktů by měla být zvýšena, aby byly takovéto společnosti odrazeny od vstupování do protiprávního jednání. Odstrašující efekt pokuty bez násobitele by jinak mohl být příliš nízký vzhledem k celkovým platebním možnostem soutěžitele. Toto zdůvodnění zůstává platné i v Pokynech 2006, neboť základní částka je závislá především na tržbách, k nimž se vztahuje protiprávní jednání a celková velikost společnosti je tedy opomíjena (což by měl násobitel alespoň částečně korigovat).

Podle Pokynů 1998 bylo vyměřování násobitele součástí hodnocení závažnosti. Podle Pokynů 2006 se bude násobitel stanovovat v pozdější fázi úvah o pokutě, jako součást upravujících faktorů. Důvod pro tuto změnu nemá nic společného s podstatou a je jednoduše spojen s logikou Pokynů. Část 1 se týká posouzení protisoutěžního jednání, zatímco část 2 se spíše týká faktorů specifických pro každého soutěžitele. Protože aplikace násobitele se vztahuje k velikosti každého soutěžitele, zdálo se vhodnější, aby byl násobitel posuzován v části 2 pokynů než v části 1. V každém případě, jak správně poznamenal SPI v případě *BASF v Commission*, citováno výše, v paragrafu 243, konečný výsledek je bez ohledu na pořadí ve výpočtu stejný.

(ii) Nezákonný zisk

Možnost zvýšení pokuty za účelem převýšení zisku nezákonně nabytého v důsledku protiprávního jednání existovala již v Pokynech 1998, přestože byla zařazeno v možných přitěžujících okolnostech. Účelem tohoto článku není donutit EK, aby odhadovala zisky ani nemá naznačovat, že by EK takové odhady chtěla systematicky provádět, ale spíše aby se vyhnula situaci, kdy by sankce stanovená v souladu s Pokyny nekorespondovala se ziskem dosaženým účastníky. V takovém případě by EK jinak vědomě stanovila pokutu na výši, která by byla zjevně nedostatečně odstrašující.

d. Maximální pokuta a oznámení o shovívavosti

Užití 10% horní hranice pro pokuty, které je přímo odvozeno od článku 23 Nařízení 1/2003, stejně jako aplikace oznámení o shovívavosti nejsou Pokyny 2006 dotčeny. Druhý jmenovaný pouze kodifikuje praxi EK podle níž jakékoliv snížení udělené na základě oznámení o shovívavosti bude aplikováno až po pravidle o 10% stropu pro sankce. Přitom EK zajišťuje, aby spolupráce na základě

oznámení o shovívavosti byla odměněna, a to i v případě soutěžitelů, jejichž pokuta přesáhne 10% strop.

e. Platební neschopnost

Specifická část Pokynů 2006 je věnována platební neschopnosti, která byla v Pokynech 1998 jen letmo zmíněna v bodě 5(b). V souladu s praxí EK bude platební neschopnost při stanovování výše pokuty zohledněna jen výjimečně. Podle ustálené rozhodovací praxe EK skutečně není povinna při určování výše pokuty brát v úvahu špatnou finanční situaci soutěžitele, neboť přiznání se k podobnému závazku by se rovnalo poskytnutí neoprávněné soutěžní výhody soutěžitelům, kteří jsou nejméně adaptováni na tržní podmínky (viz např. případ *SGL v Commission*, citováno výše, paragraf 105). Bod 35 Pokynů poskytuje některé formální a podstatné náznaky, jak a kdy může být poskytnuto snížení pokuty kvůli platební neschopnosti. Co se týče formy, je uvedeno, že dotčený soutěžitel musí požádat, aby se jeho situace vzala v úvahu. Taková žádost může být podána pouze na základě objektivních důkazů. Pokyny 2006 stanovují v této věci dosti vysoký standard, v souladu s rozhodovací praxí. Soutěžitel bude muset ukázat, že uložení pokuty „by nezvratně narušilo hospodářskou životaschopnost daného soutěžitele a způsobila by naprostou ztrátu hodnoty jeho aktiv.“

3. Závěr

Pokyny 2006 přinášejí metodiku, kterou bude EK v principu v budoucnu užívat. Jsou však situace, v nichž se EK může od této metodiky odchýlit, což je uvedeno v bodech 36 a 37. Zaprvé, EK má stále možnost uložit symbolickou sankci (jak to učinila v omezeném počtu případů mezi lety 1998 a 2006); pokud k takovému případu dojde, EK vysvětlí své jednání v rozhodnutí. Zadruhé, EK může užít odlišnou metodiku pro stanovení pokut nebo při aplikaci vyššího procentuálního podílu, než je stanoveno v bodě 21 Pokynů 2006, aby byly vzaty v úvahu zvláštnosti daného případu nebo potřebu dosáhnout odstrašujícího účinku v určitém případě“. To může být například případ, kdy nejsou k dispozici žádné účetní údaje o obratu.

Přestože je zřejmé, že není možno hypoteticky předvídat, jaká bude v budoucnu výše pokut (zejména kvůli tomu, že užití Pokynů sebou logicky nese množství proměnných), jejich hlavní rysy poskytují nástroje zajišťující přiměřený odstrašující účinek, především u velkých hráčů, kteří se po mnoho let účastnili protiprávního jednání na důležitých trzích. Po více než 50 letech aplikace komunitárních soutěžních pravidel by neměla být pravděpodobnost toho, že budou čelit vyšší pokutě, překvapením pro nikoho z těch, kdo se porušování soutěžního práva dopouštějí.

Nejvyšší pokuty uložené Evropskou komisí za kartelové dohody

Podle společností:

Společnost	Pokuta (v eurech)	Rok
ThyssenKrupp ³	479 669 850	2007
Hoffmann-La Roche AG	462 000 000	2001
Siemens AG	396 562 500	2007
ENI SpA	272 250 000	2006
Lafarge SA ¹	249 600 000	2002
BASF AG ²	236 845 000	2001
Arkema ¹	219 131 250	2006
Arjo Wiggins Appleton PLC ¹	184 270 000	2001
Solvay ¹	167 062 000	2006
Shell	160 875 000	2006
BPB PLC ¹	138 600 000	2002

Podle sektorů:

Sektor	Pokuta celkem (v eurech)	Rok
Výtahy a eskalátory	992 312 200	2007
Vitamíny ²	790 505 000	2001
Plynem izolované spínače	750 512 500	2007
Syntetická guma (BR/ESBR)	519 050 000	2006
Sádrokarton	478 320 000	2002
Peroxid vodíku	388 128 000	2006
Plexisklo	344 562 500	2006
Měděné kování	314 760 000	2006
Propisovací papíry	313 690 000	2001
Průmyslové pytle	290 710 000	2005
Živice - Nizozemí	266 717 000	2006
Měděné vodovodní trubky	222 291 100	2004

Pokuty uložené Komisí za protisoutěžní dohody v posledních 4 letech:

Rok	Sektor, kterého se kartel týkal	Počet účastníků řízení	Celková výše pokuty (v eurech)
2007	Výtahy a eskalátory	18	992 312 200
2007	Plynem izolované spínače	11	750 512 500
2006	Cenová přírážka na trhu nerezové oceli (opakované rozhodnutí)	1	3 168 000
2006	Syntetická guma (BR/ESBR)	6	519 050 000
2006	Ocelové nosníky (opakované rozhodnutí)	1	10 000 000
2006	Měděné kování	11	314 760 000
2006	Živice - Nizozemí	14	266 717 000
2006	Plexisklo	5	344 562 500

2006	Peroxid vodíku	9	388 128 000
2005	Chemikálie k výrobě gumy	4	75 860 000
2005	Průmyslové pytle	16	290 710 000
2005	Tabák - Itálie	6	56 052 000
2005	Průmyslové nitě	11	43 497 000
2005	Kyselina monochloroctová	5	216 910 000
2004	Cholin chlorid	6	66 340 000
2004	Galanterní výrobky	3	60 000 000
2004	Tabák - Španělsko	9	20 038 000
2004	Hovězí - Francie	2	2 500 000
2004	Glukonan sodný	1	19 040 000
2004	Měděné vodovodní trubky	9	222 291 100
2003	Průmyslové trubky	5	78 730 000
2003	Organické peroxidy	6	69 531 000
2003	Uhlíkové a grafitové výrobky	6	101 440 000
2003	Sorbit	5	138 400 000
2003	Hovězí ²	6	12 690 000

- 1) Podána žaloba k evropskému Soudu první instance
- 2) Změněno v souladu s rozsudkem evropského Soudu první instance
- 3) Pět společností ze skupiny ThyssenKrupp

Nejvyšší pokuty uložené Protimonopolním úřadem Slovenské republiky

1. Stavební společnosti: 1 349 290 000,- Sk

Strabag a.s., Česká republika, 367 731 000,- Sk

Doprastav, a.s., Bratislava, 197 812 000,- Sk

BETAMONT s.r.o., Zvolen, 3 951 000 Sk.-

Inžinierske stavby, a.s., Košice 91 124 000,- Sk

Skanska DS a.s., Prostějov, ČR, 270 496 000,- Sk

MOTA - ENGIL, ENGENHARIA, E CONSTRUCAO, S.A., Amarante, Portugalsko, 418 176 000,- Sk.

Rozhodnutí, kterým Rada Protimonopolného úřadu SR uložila souhrnou pokutu ve výši 1 349 290 000 Sk šesti stavebním společnostem za to, že koordinovali svoje cenové nabídky ve veřejné soutěži při realizaci úseku dálnice D1, nabylo právní moci dne 6. 11. 2006.

2. Slovak Telekom, a.s. 885 000 000, - Sk

Pokuta uložena rozhodnutím ze dne 25.05.2005, změněná rozhodnutím Rady úřadu z 21. 12. 2005. Pokutu Slovak Telecom dostal za zneužití dominantního postavení neposkytnutím přístupu k místním vedením.

3. Slovnaft, a.s. 300 000 000,- Sk

Odbor zneužití dominantního postavení vydal dne 22. 12. 2006 rozhodnutí, kterým udělil podnikateli Slovnaft, a.s., pokutu za zneužití dominantního postavení diskriminací podnikatelů na trzích velkoobchodního prodeje benzínu a motorové nafty na území SR. K diskriminaci došlo stanovením cen pro odběratele tak, že všem odběratelům účtoval cenu dle ceníku (která se v průběhu roku mění), ke které poskytoval srážky, resp. účtoval přírážky. Přírážky, resp. srážky, však byli Slovnaftem ve skoumaném období stanoveny rozdílně a diskriminačně bez jakýchkoli objektivních důvodů, a to jak vůči odběratelům benzínu, tak i vůči odběratelům nafty. Rozhodnutí není pravomocné, protože se společnost Slovnaft proti rozhodnutí odvolala.

4. Slovak Telekom, a.s. 80 000 000,- Sk

Pokuta uložena rozhodnutím z 14.12.2005. Zneužití dominantního postavení při předložení cenové nabídky v rámci výběrového řízení na řešení „Integrovanéj komunikačnej platformy pre Ľudovú Banku, a.s.“ uskutečněného v roce 2004. Firma zneužila svoje postavení na velkoobchodním trhu (pronájem okruhů), aby uspěla ve výběrovém řízení na maloobchodním trhu (tvorba virtuálních privátních sítí).

Pokuta je pravomocná od podzimu 2006.

5. Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. 75 000 000,- Sk

Prvostupňový orgán udělil pokutu za zneužití dominantního postavení 3.7.2006. Spoločnosť Cargo zneužila dominantné postavenie tým, že vytlačala konkurenta spoločnosť LTE z trhu. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 2.1. 2007, keďže rada Protimonopolného úřadu SR potvrdila rozhodnutie.

6. Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. 37 000 000,- Sk

Uložení pokuty potvrdila 12.05.2006 svým rozhodnutím Rada PMÚ. Důvodem je zneužití dominantního postavení formou diskriminace při udělování provizí v nákladní železniční dopravě. Rozhodnutí je pravomocné k 9.6.2006.

7. Železničná spoločnosť, a.s. 30 051 504,- Sk

Úřad uložil pokutu za zneužití dominantního postavení. Firma znemožňovala odesílatelům železničních vozových zásilek a provozovatelům železničních vozů používat na jejich plombování jiné plomby, než které jim sama dodala. Rozhodnutí je pravomocné k 16.07.2004.

8. Phoenix – Zdravotnícke zásobovanie, a.s. 23 000 000,- Sk

Úřad uložil pokutu za porušení zákazu spojení firem. Rozhodnutí je pravomocné k 2.9.2005.

9. Slovenské telekomunikácie, a.s. 20 000 000,- Sk

Pokuta za zneužití dominantního postavení. Jednalo se o přímé vynucování nepřiměřených obchodních podmínek vůči poskytovatelům ADSL poskytovaných prostřednictvím pevné veřejné telekomunikační sítě. Rozhodnutí je pravomocné k 2.2.2004.

10. UPC, a.s. 15 000 000,- Sk

Pokuta za protiprávní odpojení zákazníků od služby retransmise televizních programů kabelovými distribučními sítěmi z důvodu neuhrazení části ceny. Ta odpovídá rozdílu mezi cenou stanovenou UPC a cenou určenou v souladu s rozhodnutím telekomunikačního regulátora. Rozhodnutí je pravomocné k 22.2.2006.

11. Železnice Slovenskej republiky 12 500 000,- Sk

V prvostupňovém rozhodnutí činila pokuta 50 000 000,- Sk. Zneužití dominantního postavení. Firma nevytvořila na trhu dopravy hromadných substrátů (např. železné rudy nebo uhlí) stejné podmínky pro velkoodběratele na středních a dlouhých tratích a tím se dopustila diskriminace. Rozhodnutí je pravomocné k 22.2.2006.

12. Slovak Telecom, a.s. 10 000 000,- Sk

Pokuta za zneužití dominantního postavení. Rozhodnutí je pravomocné k 16.1.2006.

Zdroj: Protimonopolný úrad SR, 19. 2. 2007